

ВІСНИК

**Науково-дослідної лабораторії
інклюзивної педагогіки**

Випуск II

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВІСНИК

Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки

Випуск II

УМАНЬ
2016

УДК 74.03 (063)

ББК (74.100.54+74.200.54)я431

В 80

Головний редактор: Демченко І. І.

Редакційна колегія: Бевзюк М. С., Білан В. А., Калиновська І. С.

Відповідальний за випуск: Бевзюк М. С.

- В 80** Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (24 березня 2016 р.) / [гол. ред. Демченко І.І.]. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016 р. – Вип. II. – 117 с.

УДК 74.03 (063)

ББК (74.100.54+74.200.54)я431

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2016

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА		7
Розділ I. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ		
1. <i>Ачкевич С.</i>	Запровадження інклюзивної освіти в Україні	8
2. <i>Бевзюк М.</i>	До проблеми готовності майбутніх вчителів початкових класів до взаємодія з батьками в умовах інклюзивного навчання.....	10
3. <i>Берегова М.</i>	Нормативно-правова основа організації інклюзивної освіти.....	12
4. <i>Білан В.</i>	До проблеми проведення позакласної роботи з розумово відсталими учнями.....	14
5. <i>Гончар Н.</i>	Взаємодія школи і родини у вихованні дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами.....	16
6. <i>Гордецька Ю.</i>	Впровадження інклюзивної освіти в Україні.....	18
7. <i>Демченко І.</i>	Особливості становлення інклюзивної педагогіки як новітньої галузі знань..	21
8. <i>Діденко А.</i>	Особливості управління навчально-виховною діяльністю у системі інклюзивної освіти.....	23
9. <i>Діктярєнко А.</i>	Гуманістичні засади інклюзивної освіти в Україні.....	25
10. <i>Дмитрієва І., Одинченко Л.</i>	Підвищення ефективності впровадження інклюзивного навчання.....	26
11. <i>Калиновська І.</i>	До проблеми створення інклюзивного освітнього середовища в загальноосвітній школі.....	28
12. <i>Кононенко І.</i>	Інклюзивна освіта у країнах Європи (Німеччина).....	30
13. <i>Коркоць Н.</i>	Інклюзивна освіта: сучасність та перспективи розвитку.....	32
14. <i>Малишевська І.</i>	Інклюзивна освіта у світлі сучасних демократичних перетворень.....	35
15. <i>Мельничук В.</i>	До проблеми впровадження інклюзивної освіти.....	37
16. <i>Нітруца О.</i>	Особливості інклюзивної дошкільної	

	освіти	39
17. <i>Плахотнюк А.</i>	Особливості навчально-виховного процесу в інклюзивному середовищі..	41
18. <i>Ростолопа Л.</i>	Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти.....	42
19. <i>Семагіна В.</i>	Інклюзивна освіта – якісна освіта для всіх.....	44
20. <i>Сиволап Т.</i>	Становлення та розвиток інклюзивної освіти в країнах західної Європи.....	45
21. <i>Смуциньська І.</i>	Впровадження інклюзивної освіти у вищих навчальних закладах (Україна).....	47
22. <i>Степанюк А.</i>	Переваги інклюзивної освіти.....	50
23. <i>Чернієнко О.</i>	Організація навчання дітей із затримкою психічного розвитку в сільській інклюзивній початковій школі.....	51
24. <i>Юрченко К.</i>	Інклюзивна освіта: від інтегрування у школу – до інтегрування у суспільство.....	53

Розділ II. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

1. <i>Бойко М.</i>	Характеристика основних проблем, з якими зіштовхуються батьки дітей з відхиленнями у розвитку.....	56
2. <i>Бублик В.</i>	Активізація мовленнєвої діяльності дітей з відсутністю вербальних засобів спілкування	58
3. <i>Валуйських Ю.</i>	Формування педагогічної компетентності батьків, які виховують дитину з особливими освітніми потребами, в умовах інклюзивного навчання.....	60
4. <i>Габуда К.</i>	Використання арт-терапії в інклюзивному навчанні.....	63
5. <i>Коломіць В.</i>	Розвивальні ігри в логопедичній роботі з дошкільниками із загальним недорозвитком мовлення.....	64
6. <i>Лемещук М.</i>	Рефлексивно-оцінний критерій соціалізації старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення в умовах інклюзивної освіти.....	66
7. <i>Лісовець О.</i>	Арт-терапевтична робота з дошкільниками, які потребують	

	корекції психофізичного розвитку....	69
8.	<i>Пацалюк І.</i> Естетико-виховний потенціал уроків образотворчого мистецтва	71
9.	<i>Савицька Ю.</i> Особливості фізичного виховання дітей з вадами зору.....	73
10.	<i>Сайківська І.</i> Особливості виховання дітей з вадами слуху в сім'ї.....	75
11.	<i>Тимошенко М.</i> Залучення однокласників учня з обмеженими освітніми потребами до створення інклюзивного середовища ..	77
12.	<i>Трофайла Н.</i> Почуття як емоційне ставлення дитини до об'єктів інклюзивного дошкільного середовища.....	78
13.	<i>Хоменко Г.</i> Особливості виховання дітей з порушенням слуху.....	80
14.	<i>Чорна В., Яковенко І.</i> Особливості сенсорного виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку в умовах сучасної інклюзивної освіти.....	82
15.	<i>Швагер А.</i> Адаптація аутичної дитини в навчальному закладі.....	84

Розділ III. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

1.	<i>Бегас Л.</i> Глумачення про невротичну форму заїкання видатними логопедами.....	86
2.	<i>Бойчук Ю.</i> Психолого-педагогічний супровід студентів з обмеженими можливостями здоров'я.....	88
3.	<i>Бондарук Н.</i> Музикотерапія в соціально-педагогічній роботі з дітьми з особливими потребами.....	90
4.	<i>Загурська А.</i> Профілактика порушень постави дітей в ДНЗ.....	92
5.	<i>Недайборщ Н.</i> Допомога батькам які мають дитину з порушеннями у психофізичному розвитку.....	95
6.	<i>Синиця А.</i> Логопедичний супровід дитини з дитячим церебральним паралічем в умовах інклюзивного навчання.....	97
7.	<i>Сукач Е., Любченко І.</i> Роль соціального педагога у вихованні дітей з особливими потребами.....	100

8. *Тарасенко А.* Здійснення індивідуального підходу у становленні мовленнєвого розвитку дитини..... 102

Розділ IV. ПЕРЕДОВИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПРАКТИКИ

1. *Голуб Н., Голуб В.* Використання зоопсихологічних досліджень у роботі практичного психолога в умовах інклюзії..... 105
2. *Ліщук Т.* Особливості інноваційної діяльності вихователя інклюзивного дошкільного закладу..... 107
3. *Михальчишена В.* Особливості розвитку взаємостосунків учнів в інклюзивному класі..... 109
4. *Пістун О.* Формування образного мовлення у дошкільників із затримкою комунікативного розвитку засобами театральної педагогіки..... 110
5. *Турлюн О.* Корекційна спрямованість образотворчої діяльності в роботі з дошкільниками із затримкою психічного розвитку..... 112
6. *Черніченко Л.* Вивчення проблеми готовності педагогічних працівників до інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами..... 114

ПЕРЕДМОВА

«Ти можеш!» – повинен
нагадувати вчитель учневі.

«Він може!» – повинен
нагадувати колектив.

«Я можу!» – повинен
повірити в себе учень.

В. Шаталов

Дитина – це особливий, неповторний світ, пізнати який може лише той, хто небайдужий до її долі, хто може разом з нею радіти успіхам, розділяти невдачі, розуміти кожен крок та допомогти зробити правильний життєвий вибір. Цей цінний імператив, висунутий великим гуманістом В. Сухомлинським є неодмінною передумовою успішного навчання, виховання і розвитку дітей, незалежно від їхнього стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення.

Кожна людина має право на повноцінне життя, освіту, якість якої не відрізняється від якості освіти решти людей. Саме цей принцип є основним в організації інклюзивного навчання дітей та молоді з особливими освітніми потребами. Згідно з ЮНЕСКО інклюзивне навчання – це «процес звернення і відповіді на різноманітні потреби дітей та молоді через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі». Метою інклюзивного навчання є покращання навчального середовища, в якому педагоги і діти готові віднайти у своїх серцях турботу про когось іншого, допомогти повірити у свої сили за для досягнення успіху.

Демченко Ірина

*завідувач науково-дослідної
лабораторії «Інклюзивної педагогіки»
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

індивідуально (вдома), а також тих, хто часто і надовго потрапляє до лікарень.

По-четверте. Це питання матеріально-технічного та програмно-методичного супроводу інклюзивного навчання. Особливо актуальним є розробка інтегрованих підручників з різних навчальних дисциплін, за якими зручно було б працювати і вчителю, і учням даного освітнього закладу. Тим більше, що досвід роботи за такими підручниками в Європі вже існує.

П'яте питання, що потребує послідовного вирішення – це забезпечення безперервності освіти – від ранньої допомоги дітям з психофізичними порушеннями до їхнього професійного навчання.

І на останнє зупинимося на питанні подолання педагогічного консерватизму. Як вже з'ясовано, вчителі масових загальноосвітніх шкіл, особливо молоді вчителі, цілком готові працювати з дітьми з особливими освітніми потребами. Сьогодні дуже важливо змінювати свідомість педагога. Професійний підхід у перепідготовці кадрів – найважливіше питання, розв'язання якого дійсно забезпечить успіх інклюзивної практики. У цьому плані постає необхідність створення Національної Асоціації педагогів з інтегрованого та інклюзивного навчання.

Калиновська І.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ДО ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Важливе значення в досягненні різностороннього розвитку дітей з обмеженими фізичними можливостями відіграє інклюзивне навчання. Спільна освіта учнів з обмеженими фізичними можливостями та їх здорових однолітків є основою їхньої соціальної адаптації та інтеграції. Впровадження інклюзивного навчання потребує створення відповідного освітнього середовища, яке змінює роль педагога звичайного навчального закладу, який має сприймати людей з обмеженими фізичними можливостями, як і інших дітей у класі; залучати їх до спільних видів діяльності, ставлячи дещо інші завдання, залучати до колективних форм навчання і групового вирішення завдань.

Видатний український філософ Г. Сковорода, говорячи про людей, уражених хворобою, у «Розмові п'яти подорожніх про істини щастя в житті», ставить риторичне запитання: «Невже гадаєш, що примилосердна й турботлива матір наша природа зачинила їм двері до щастя, ставши для них мачухою?» [4]. Це риторичне запитання нині хвилює багатьох спеціалістів, причетних до навчання, виховання, соціальної реабілітації дітей, яких природа позбавила достатньою мірою сприймати світ і відчувати свою належність до нього через хвороби, травми, патологічні стани.

стати ефективними освітніми осередками для усієї громади та кожного її члена.

Список використаних джерел:

1. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В. Бондар // Рідна школа. – 2011. – № 3. – С. 10–14
2. Кальченко Інна Реалізація моделі інклюзивного навчання в системі загальноосвітнього простору / Інна Кальченко, Тетяна Бикова // Сучасна школа України (Шкільний світ). – 2012. – № 12. – С. 39–44.
3. Колупаєва А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посіб. ; Нац. акад. пед. наук, Ін-т спец. педагогіки / Колупаєва А. А. – К. : Науковий світ, 2010. – 195 с. : табл. – (Інклюзивна освіта). – Бібліогр.: с. 193–195.
4. Сковорода Г. Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті [Товарицька розмова про душевний мир] // Твори: у 2-х т. – К.: "Обереги", 1994. – Т 1. – С. 325–358.

Кононенко І.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА У КРАЇНАХ ЄВРОПИ (НІМЕЧЧИНА)

Західноєвропейські системи загальної середньої освіти, незважаючи на різноманітність типів і рівнів навчальних закладів, які опікуються освітою, в тому числі й школярів з особливими освітніми потребами, є ключовими елементами сучасної європейської моделі соціального устрою, яка виявляється привабливою для країн, з огляду на завдання та перспективи розв'язання назрілих педагогічних і соціальних проблем. [3, с.98]

Коли понад двадцять років тому Фолькгард Труст разом з іншими педагогами заснував школу імені Маттіаса Клаудіуса у німецькому місті Бохумі, у народі вона відразу ж отримала прізвисько "школи недоумків", хоча в перший клас тоді прийняли лише чотирьох дітей з особливими потребами. Це було важке завдання – розвіяти упередження про школу, в якій діти з розумовими та фізичними вадами навчаються в одному класі з іншими дітьми. Тепер у школі імені Маттіаса Клаудіуса навчаються вже 820 учнів, 160 з яких – так звані діти з особливими потребами. Реформування освітньої галузі відбулося в Німеччині, на початку 70-х років, завдяки діяльності громадської батьківської організації "Життєва допомога". Міністерством у справах освіти, релігії і культури були прийняті нормативно-правові акти, які засвідчили, що кожна дитина з обмеженими можливостями має право на вибір навчального закладу, має бути забезпечена психолого-педагогічним супроводом, залучена до педагогічного процесу, незалежно від ступеню складності захворювання. [6, с.79]